

Valikvõistluse ülesannete lahendused

7. aprill 2005, Tartu

1.

a) Diagrammi punktid: O_2 (oks. aste 0) $nE^\circ = 0$;
 HO_2^- (oks. aste -I) $nE^\circ = 0,065$ V; OH^- (oks. aste -II) $nE^\circ = -0,802$ V.

b) $E^\circ(O_2/2OH^-) = 0,401$ V.

c) On isevoooluline. Frosti diagrammi põhjal: HO_2^- asub kõrgemal tema naaberühendeid ühendavast sirgest, st. on ebapüsiv; arvutuste põhjal: reaktsiooni $2 HO_2^- \rightarrow O_2 + 2 OH^-$ korral on $E^\circ = 0,932$ V, st. $E^\circ > 0$.

d) Happelises keskkonnas on O_2 tugevam oksüdeerija, sest happelises lahuses on vastava poolreaktsiooni E° väärthus kõrgem.

e) $E \approx 0,82$ V.

2. a) SF_4 – väävlil on lisaks neljale sidemele valentskihis 1 vaba elektronipaar, valentskihis on kokku 5 elektronipaari, vaba elektronipaar paikneb kolmnurkses bipüramiidis ekvatoriaalselt;

b) ClF_3 – klooril on lisaks kolmele sidemele valentskihis 2 vaba elektronipaari, valentskihis on kokku 5 elektronipaari, molekul on ligikaudu T-kujuline, vabad elektronipaarid paiknevad kolmnurkses bipüramiidis ekvatoriaalselt;

c) IF_5 – joodil on lisaks 5 sidemele 1 vaba elektronipaar, valentskihis on kokku 6 elektronipaari, molekul on ligikaudu nelinurkse püramiidi kujuline.

3.

a) $CH_3-CO-COO^- + NADH + H^+ \rightarrow CH_3-CHOH-COO^- + NAD^+$

b) Reaalselt on rakus $pH \sim 7$, karboksüülhapped on sel pH -l dissotsieerunud

c) 2 elektroni

d) $A=b \cdot \epsilon \cdot C$, $C=A/(b \cdot \epsilon)=0,5/(1 \text{ cm} \cdot 6220 \text{ M}^{-1} \text{ cm}^{-1})=8,04 \cdot 10^{-5} \text{ M}$, ümardatuna $80 \mu\text{M}$

e) $K_m=40 \mu\text{M}$, $10 \times K_m = 400 \mu\text{M}$. Reaktsionisegusse vijakse $80 \mu\text{M}$ NADH, kuna reaktsioon on 1:1 oleks sobiv algkontsentratsioon vähemalt $480 \mu\text{M}$, ümardatuna $500 \mu\text{M}$ ehk $0,5 \text{ mM}$

f) NADH: $2 \text{ ml} \cdot 80 \mu\text{M}/1000 \mu\text{M}=0,16 \text{ ml}$

Püruvaat: $2 \text{ ml} \cdot 0,5 \text{ mM}/10 \text{ mM}=0,1 \text{ ml}$

puhvrit: $2 \text{ ml} - 0,5 \text{ ml} - 0,16 \text{ ml} - 0,1 \text{ ml}=1,24 \text{ ml}$

g) $\Delta A=b \cdot \epsilon \cdot \Delta C$, $\Delta C=\Delta A/(b \cdot \epsilon)=0,035/(1 \text{ cm} \cdot 6220 \text{ M}^{-1} \text{ cm}^{-1})=5,63 \cdot 10^{-6} \text{ M}$, mõlema substraadi jaoks

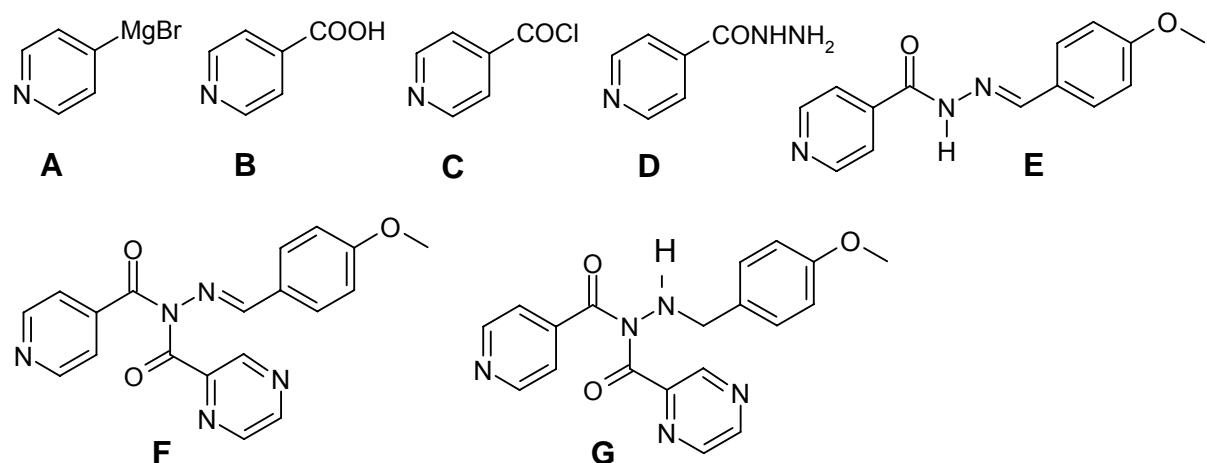
h) kontsentratsioonimuut $\Delta C=5,63 \cdot 10^{-6} \text{ M}/\text{sekundis}$ vastab

$$\Delta n = \Delta C \cdot V = 5,63 \cdot 10^{-6} M \cdot 0,002 l = 1,13 \cdot 10^{-8} \text{ mol/s} = 0,0113 \mu\text{mol/s}$$

$$\text{aktiivsus } U = 0,0113 \mu\text{mol/s} \cdot 60\text{s/min} = 0,676 \text{ U}$$

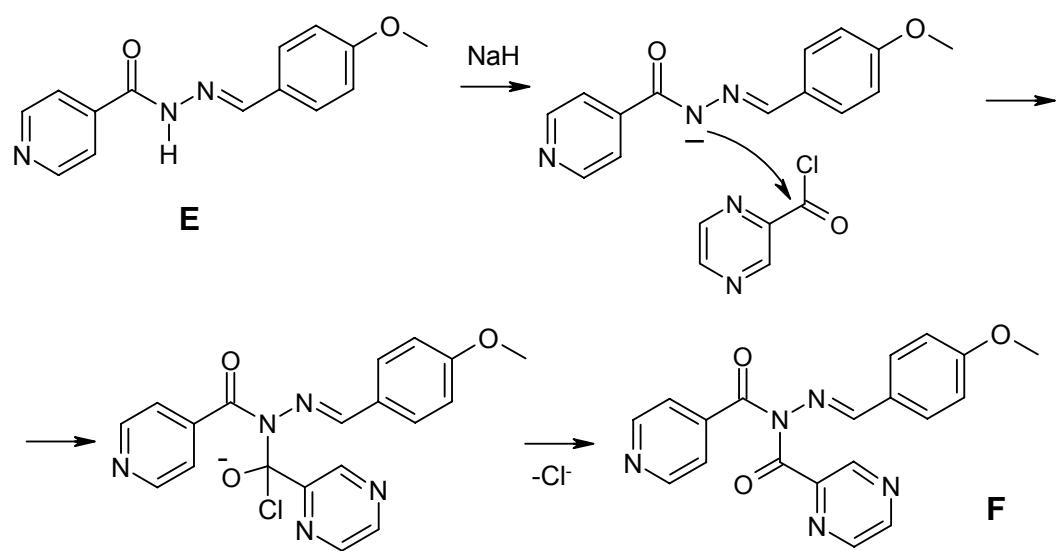
i) kontsentratsioon vereseerumis oli $0,676 \text{ U}/0,0005 \text{ l} = 1350 \text{ U/l}$, selgelt üle normi

4.

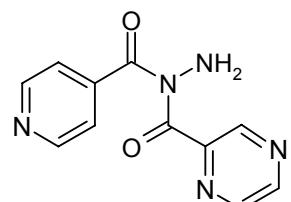

2. $\sim 3300 \text{ cm}^{-1}$ NH
 $\sim 1650 \text{ cm}^{-1}$ CO (amiidne, konjugeeritud)

3.

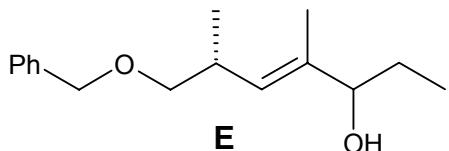
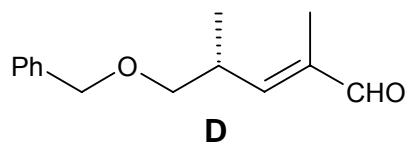
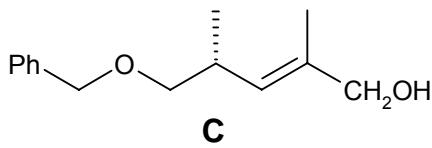
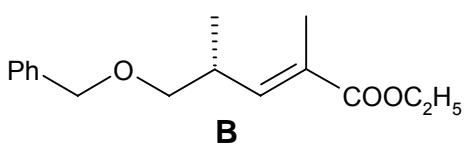
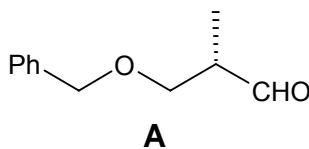

4.

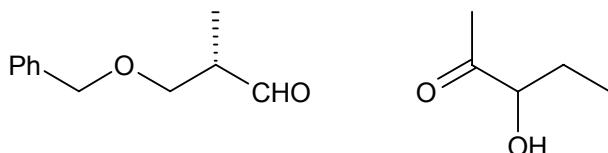

5.

a)

b)

B.

KMnO₄

Zn/Hg/HCl või N₂H₄/diglüüm/KOH

C₅H₉COCl + AlCl₃

P + I₂

LiAlH₄

6.

a) $[A] = [A]_0 - kt,$

$$k = \{[A]_0 - [A]\}/t = (1.000 \text{ M} - 0.600 \text{ M})/16 \text{ min} = 0.025 \text{ M/min} = 0,00042 \text{ M/s}$$

$$t_{100\%} = \{[A]_0 - [A]_\infty\}/k = 1.000 \text{ M}/(0.025 \text{ M/min}) = 40 \text{ min}$$

b) $[A] = [A]_0 \cdot e^{-kt}, \quad 100\% - [A]/[A]_0 = (1 - e^{-0.000050 \cdot 2 \cdot 60 \cdot 60}) \cdot 100\% = 30\%$

c) $\ln(k_1/k_2) = E_a/R (1/T_2 - 1/T_1),$

$$E_a = \ln(1.66/0.037) \cdot 8.314 \cdot ((650 + 273) \cdot (550 + 273)) / (650 - 550) = 240 \text{ kJ}$$

$$k_{600} = \exp\{\ln 1.66 + 240222/8.314(1/923 - 1/873)\} = 0.276 \text{ (bar s)}^{-1}$$

$$p^{-1} = p_0^{-1} + kt,$$

p_0 – NO₂ algrõhk

$p = p_0/(1 + ktp_0)$ – NO₂ lõpp osarõhk

$3/2(p_0 - p)$ – produktide osarõhk

$p' = p + 3/2(p_0 - p)$ – üldrõhk

$$p' = 3/2p_0 - 1/2p = 3/2 \cdot 600 - 1/2 \cdot 600 / (1 + 0.276 \cdot 60 \cdot \frac{600}{760} \cdot \frac{101325}{100000}) = 897 \text{ mm Hg}$$

$\sim 900 \text{ mm Hg}$

7.

a) $W = -nRT \ln \frac{V_2}{V_1} = -0,1 \cdot 8,31 \cdot 298 \cdot \ln 0,5$

$W = 171,5 \text{ J}$

b) $p_2 = \left(\frac{V_1}{V_2}\right)^{\gamma} p_1; \quad p_2 = 2^{1,4} \cdot 1 = 2,64 \text{ bar}$

$$V_1 = 0,1 \cdot \frac{0,0831 \cdot 298}{1} = 2,475l$$

$$V_2 = 0,5 V_1 = 1,238 \text{ L}$$

$$T_2 = \frac{p_2 V_2}{nR} = \frac{2,64 \cdot 1,238}{0,1 \cdot 0,0831} = 393K$$

$$W = n \cdot c_V \cdot (T_2 - T_1) = 0,1 \cdot \frac{5}{2} \cdot 8,31 (393 - 298)$$

$W = 198 \text{ J}$